

ПАЙШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОЛАЛАР ЖАМҒАРМАСИ ҲАФТАЛИГИ

БАҲОСИ 2 СЎМ

«НАПОЛЕОН»СИЗ ДАСТУРХОН

«Тошкент» биржаси бир ёшга тўлди. Ҳеч бир чақалоқ бу ёшда унингдек обрўга, бойликка эга бўлган эмас. Биржа яқинда ана шу камтарин ёшини нишонлади. Катта дастурхон ёзилган. Унинг атрофида эса брокеру катта меҳмонлардан кўра болалар кўп. Маҳкамадан борган меҳмон, шунингдек, ҳокимликдан келганлар ҳам ўз нутқларида «Тошкент» биржаси сўзидан кўра «болалар» сўзини кўп ишлатишди. Кимки гапирган бўлса, «биржанинг келажаги болалар қўлида», деди. Саҳнага чиқиб қўшиқ айтаётганлар ҳам болалар, ўйнаётганлар ҳам. Чапакни қойиллатган ҳам улар. Қисқаси, болалар байрами. Кўп ўтмай икки дошқозондаги ош дастурхонга тортилди. Ошдан ташқари, унда шу куннинг нозу неъматини, «Пепси-кола»дан тортиб «Тошкент суви»гача муҳайё. Болалар кўп бўлгани учунми бу гал дастурхонда «Наполеон» коньяги кўринмади.

КЕЙИНГИ СОНЛАРДА:

АБУ АЛИ ИБН СИНО:
ЗАФАРНОМА

Орзиқул Эргаш:

ҲИЖОБ ОРТИДАГИ
ХИЖИЛЛИКЛАР

БОЛАЛАР ОИЛАДА УЛҒАЙСИН
(3-БЕТГА ҚАРАНГ)

Суратчи: Содиқ МАҲКАМОВ

ЖАМҒАРМА ФАОЛИЯТИДАН

Ўзбекистон Болалар жамғармасининг Тошкент вилоят бўлими Болалар уйида тарбияланган кўплаб ёшларни ўз иқтидорига қараб турли ўқув юртларига йўлланма бериб, кузатиб қўйишди. Жумладан, Бўка туманидаги 15-Болалар уйида тарбияланган Санобар Ҳамидова, Дилфуза Низомиддинова, Наргиза Ғанибоевалар вилоят мактабгача тарбия билим юртига, Илёс Фазлиев эса Қашқадарё вилоят мусиқа билим юртига имтиёзли равишда қабул қилинадиган бўлди.

Ҳозир ёз, болаларнинг маза қилиб ҳордиқ чиқарадиган даври. Вилоят болалар уйлари ва махсус мактаб-интернатларида тарбияланаётган 500 га яқин бола ҳозир хушманзара жойларда мириқиб дам олаётдилар.

Кечагина, яъни 1 июлда Тошкент вилоят 2-сил касаллиги болалар санаторийсининг 50 йиллик тўйи нишонланди. Ушбу санага бағишлаб, жамғарманинг вилоят бўлими 16 минг 500 сўмлик рангли телевизор ҳада қилди.

Баҳодир ҚАЮМОВ

РАҚАМЛАР

Жамғарманинг Тошкент шаҳар бўлимига 1992 йилнинг ўтган беш ойи мобайнида 126173 сўм келиб тушди. Бу маблағ, албатта, кам таъминланган оилаларнинг, етим ва ногирон болаларнинг моддий манфаатдорлигини таъминлаш мақсадида сарфланади.

Ўтган вақт ичида 86 хонадонга 52810 сўмлик моддий ёрдам кўрсатилди. Баъзи оилаларнинг эҳтиёжига қараб, телевизор, музлатгич ва бошқа рўзгор ашёлари тарқатилди.

Шунингдек, шаҳар бўлими Республикадан ташқарида даволанаётган ногирон болалар учун ҳам имкон даражада маблағ ажратмоқда.

1991 йил ва 1992 йилнинг ўтган беш ойи ичида болалар саломатлигини тиклаш учун 25100 сўм сарфлади.

27(45) «Оила ва жамият»

ЕТТИ КУН

ЧАҚАЛОҚЛАР «ЧАЙКА» МИНАДИ

Пойтахт ЗАГС бюроси тошкентлик чақалоқлар учун қутилмаган совға ўйлаб топди: улар туғруқоналардан уйларига ҳукумат раҳбарлари минадиган «Чайка» машинасида қайтадиган бўлишди. Бюро шу мақсадда учта машина ажратди. Гап энди оталарнинг чўнтагидаги муллажирингга боғлиқ, дея хабар беради М. Муртазо.

УЗУН СОЧНИНГ СИРИ

Косонсойлик ака-ука полвонлар — Икромжон ва Исломжон Қаюмовларнинг маҳоратига кекса-ю ёш тан берар, фақат... уларни худди машҳур футболчи Гуллит каби сочларини елкаларигача осилтириб юришларига таажубланишарди. Яқинда кўрсатилган навбатдаги томошада Ислом полвон узун сочнинг сирини очди. У елкасига тушиб турган сочини яхшилаб турмакларда-да, арқоннинг бир учини сочига, бошқа учини «Жигули» автомашинасига боғлаб, бир қанча масофага тортиб боргач, ўт олди.

ЯШИН УРДИ

Олтинсой туманидаги Катта Вахшвор қишлоғи фуқароларидан бири молларни яйловда боқиш учун тоғ этагига кўчиб, қапа тикканди. Июннинг бошида кундузи тўсатдан осмонни бўлут қоплаб, ёмғир қўя кетди. Баногоҳ қапага яшин тушди. Натияжада оиланинг ўн олти яшар ўғли қазо қилди, бир заифа ва ўн саккиз яшар ўғил шикастланди.

ЭНДИ КИМ ҲАҚИДИ!

Пойтахт олий ўқув юртларида пуллик — шартнома асосида абитуриентлар қабул қилиш бошланди. Шартномаларнинг нархи кўпни кўрган «наҳанг»ларни ҳам чўчитмоқда. Масалан, Тошкент Давлат дорилфунунининг баъзи куллийтларидаги беш йиллик таҳсил 150-200 мингга баҳоланмоқда.

ЙУЛИНИ ТОПДИ

Чироқчилик бир амаки қизини «юра» бошлаганини сезиб қолди. У ошиқ-маъшўқларни пойлаб, бир кун хилват хонага киришганда эшикни қулфлаб олди ва йигитнинг ота-онасини чақиртирди. Зудлик билан тўй ўтказишни талаб қилган ота бўлғуси қудалари барча шартларга рози бўлиб, қалин пулини олиб келишгандан сўнггина «тутқунни» озод қилди.

МЕВА БОР, МУРАББО ЙУҚ

Тошкент, Сирдарё, Жиззах бозорларида мураббобоп меваларнинг нархи кескин тушди. Масалан, Тошкентнинг Олой бозорига бир кило олчани тўрт-беш сўдан олишингиз мумкин. Арзончиликнинг сабаби шакарнинг камлиги дейишмоқда.

Суратда: Шоир Абдулла ОРИФНИНГ қизи ШОИРА

Суратчи: ҲАЛИМ САИДОВ

Бир куни

КЎЗИМДАН ЁШ ЧИҚИБ КЕТДИ

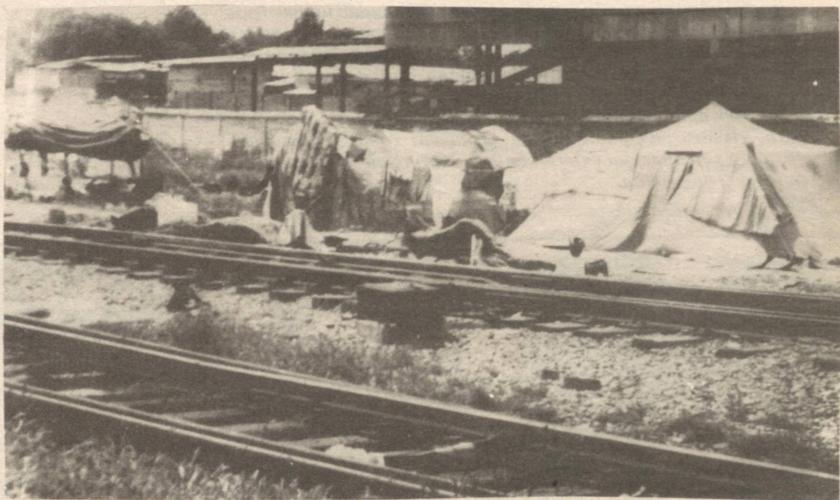
Қоракўллик машҳур Турсун полвон хотирасига бағишлаб ўтказилган халқаро кураш сайлининг иккинчи кунини беллашувдан олдин бир марҳум полвоннинг оиласига ёрдам хайриyasi эълон қилинди. Халқ ҳатто марҳум полвонларини ҳам ҳурмат қилишини шунда кўрдим. Уч-тўрт оқсоқол тушумни тахлаётганида чамаси ўн ёшлардаги бир бола уялиб-

қимтиниб ёнимга келди. «Полвон бува ўзим тўплаб йиққаним.— Дуо олиб беринг, мен ҳам полвон бўлай», деб 50 сўм хайрия узатди. Кўзимдан тирқираб ёш чиқиб кетди. Худога минг бор шукур, яна ҳимматли болалар туғилаяпти. Полвон ҳимматлидан чиқади.

Болани кўлидан етаклаб, ўртага олиб чиқдим. Тиз чўкиб ўтирдимда, жамоатдан

ёнимга чўккан болага дуо сўрадим. «Ихлос қилибди, ихлосдан топсин, илоҳим елкаси ер кўрмасин. Омин!» Кўпнинг дуоси кўл. Кўпнинг дуоси осмонга чиқмайди, ерга кирмайди. Бирининг дуоси кирмаса, бириники кирар.

Турсун Али МУҲАММАД
Водиллик полвон

Суратда: ЛУЛИЛАР ҚАРОҒОҲИ

Қандай яшаяпсиз?

«МАН ШУНГА ҲАҚОН-ДА, АЙНОЛАЙ!»

Жанубий вокзал. Одам ғуж-ғуж. Ҳаммининг ўз ташвиши — кимдир сафарга отланган, яна кимдир танишини кузатаяпти.

Чиптахонадан ўтиб, йигирма-ўттиз қадам юргач, бошқа бир манзарага дуч келасиз. Темир йўл излари бўйлаб ўн-ўн беш чоғлик чодирлар тикилган, қора-қура одамлар куймаланиб юришибди. Булар — лўлилар.

Чодирлардан бирига яқинлашдим. Бир йигит, икки жувон нималарнидир гаплашиб ўтиришибди. «Фол очиб берасизларми?» — саломлашгандан сўнг биринчи берган саволим шу бўлди. Чодирга киришини айтишди. Сайёҳларникидай, қозиклар билан мустаҳкамланган кенг чодир. Эски, увадаси чиқиб кетган кўрпачалар ёзилган. Мени эллик ёшлар атрофидаги лўли аёл қарши олди. «Фол кўрайми?». «Ҳа» дея бош иргадим. «Унг қўлингни бер, бачам!». Лўли аёл қўлимни олиб, юзимга тикилганча одатий гапини бошлади. Мен ҳам аста гап ола бошладим.

— Анчадан бери яшайсизларми бу ерда!

— Йўқ, биз меҳмон. Бухородан келдик.

— Бухорода ҳам чодирларда яшайсизларми!

— Нима деёпсан? Ҳовлимиз, қатор-қатор уйларимиз бор. Тошканга ишдан таътил олиб, айлангани келдик.

— Ишлайсизми!

— Фол кўруб, оила боқиб бўларканми? Ман касалхонада фаррош.

— Лўлини хотини боқади, дейишарди. Рост экан-да!

— Эрлар ҳам хўп ишлайду. Кўпи қарис (қарееч демоқчи — А. А.) пудратчиларга ёлланган. Пиёз, қовун-тарвуз экаду.

— Лўлиларни жангари, урушқоқ халқ ҳам дейишарди!..

— Урушқоқ биз эмас, цигонлар.

— «Цигон» билан лўли бир эмасми!

— Цигонларнинг тили бошқа, дили бошқа. Биз мусулмон лўли. Чолларимиз намоз, бачаларимиз «эскича» ўқийду.

— Бошқа миллатга ҳам қиз бера-сизларми!

— Қиз оламиз-у, чиқаришимиз қийин. Мана, катта ўғлум Бобомурод Қаршида ўқуб юруб, ўзбек қиз билан севишди, ман уни олиб бердим.

— Улар ҳозир сиз билан туришар-дими!

— Қаршида қолиб кетгон. Кейингиси — Зокиржон ҳам Қаршида туради, дарс беради мактабда. Узимизни миллотдан уйлангон.

— Тўйларингиз қандай ўтади!

— Ўзбакча бўлади, бачам, ўзбакча. Келганларга палов тортамиз. Ўзбек артистлари келаду.

— Кимлар!

— Бобомурод, Ортиқжон, Отажонлар кўп келаду. Катта ўғлумга Бобомурод Ҳамдамовни ёқтуруб, исмини кўйгонман.

— Лўлича исми қўймайсизларми!

— Ҳозир кам-кам. Баъзилар ҳинду-ча қўяду — Зита, Гита каби. Кинога ҳавас қилоди-да!

— Ўғилларингиз уйли-жойли бўлиб кетган экан. Сизнинг у ёқ-бу ёққа чиқиб туришингизга қаршилик қилишмайди!

— Бир-икки «борманг» дегонлар. Ман бордум. Кейин «билганингизни қилинг» дедилар... Ман нима қилай? Ман шунга ўргангон-да, айнолай! Бир жойда турсам сиқилиб қоламан.

Лўли аёлнинг ҳасрати кўп экан, анчагача гаплашиб қолдик. Кетаётганимда қўлига 25 сўм бердим. Шоша-пиша овқатга таклиф қилди. Кеч кириб қолгани боис, раҳмат айтиб, хайр-хўшладим. Лўли болалар вокзалга-ча кузатиб қўйишди.

Азиз АБДУВАЛИ

— Шарқ халқлари, шу жумладан, ўзбек халқи учун етимхона деган сўз асримиз бошига қадар бегона бўлгани сир эмас. Утган даврларда ҳам етимлар бўлган. Аммо ё отасидан, ё онасидан жудо бўлган гўдакларни шароитга қараб, албатта, бирор яқини ўз ҳимоясига олган. Демокриманки, болалар кўчада қолмаган.

Етимхоналарнинг қачон пайдо бўлганлиги ҳаммага маълум. Бош сабаблардан бири, кейинги ўн йилликларда бўлиб ўтган киргинлар, қаҳатчиликлар ҳамдир.

Ўзбекистонда болалар уйлари асосан 20-йилларда пайдо бўла бошлаган. Очарчилик авж олган Повольжедан уч юзга яқин бола республикамызга келтирилди. Ана

ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ
ТАЪЛИМИ ВАЗИРИ ЖУРА
ИЎЛДОШЕВ БИЛАН
СУҲБАТ

ЕМИРИЛАЁТГАН

ўшалар бу «бино»га «асос» солди, десак ҳам бўлаверарди.

Уруш йиллари минглаб ота-онасиз болалар Ўзбекистонга кўчириб келинди. Аксарият қисмини халқимиз ўз ҳимоясига олди. Ҳатто Тошкент вокзалида болаларни кутиб олувчи махсус пункт очилиб, уларни вилоятларга тақсимлаб турмошди. Шуниси қизиқки, турмушнинг нақадар қийинчиликларига қарамастан ўша пайтларда ҳам одамлар бола асраб олиш учун навбатда туршиш экан.

Кейинги йилларда халқ таълими тизимидаги болалар уйлари анча-мунча қисқариб бормоқда. Бундан уч-тўрт йил олдин 43 та болалар уйида 4,5 минг етим-есир тарбияланган бўлса, ҳозирги кунга келиб унинг сони 31 тага тушди. Уларда 3,1 минг бола тарбияланмоқда. Албатта, бу ҳам кўп. Уларнинг 95—97 фоизи енгил-елли ҳаёт кечираётган, ичкиликка муккасидан кетган оилаларнинг болалари. Афсус, манъа шундай болалар орасида туб аҳоли фарзандлари ҳам анча-мунча. Кўнгли ярим болаларнинг кўпчилигининг ота-оналари ҳаёт.

Эндиликда жамиятни, ўтган тузумни ҳадеб қоралаш билан узоққа бориб бўлмайди. Аввало, ота-оналар жавобгарлигини ошириш керак. Бу борада махсус қонунлар ишлаб чиқиш зарур. Токи улар ўзининг кимлигини танисин. Эл-юртдан чиққан, ўзини танимаган кимсалар билан энди бирга яшаб бўлмайди. Пушти камаридан бўлган болаларни кўчага чиқариб ташлаган, халқимизга иснод келтираётганларни бадарга қилиш пайти келди. Балки бу энг сўнги чорадир.

— Ҳозир ота-онасининг бағрида ҳам болалар қийналиб қолмоқда, етимхонадагиларнинг аҳоли қандай!

— Бозор иқтисоди каттаюкчиликни қарахт қилиб қўйди. Ночор, серфарзанд оилаларга республикамыз ҳукумати амалий ёрдам бермоқда. Етимхонадагилар ҳам бундан холи эмас. Болалар уйлари учун ажратилаётган маблағ ошиб бормоқда. Ҳар бир бола учун йилига 5,5 минг сўм сарфланмоқда. Жамоат ташкилотлари, тижоратчилар, кичик қорхона эгалари ва бошқалар болалар уйлари

учун қўли очиклик қилмоқдалар. Халқимиз «Наврўз» байрами кунларида таҳсинга сазовор удумни қайта тиклади. Етимхоналарда яшаётган болаларнинг суннат тўйлари ўтказилаётган бўлди. Тўйлар баҳонасида болаларнинг ўз ҳисоб дафтарчалари очилди. Маълум миқдорда улар ҳисобига маблағ ўтказилди. Бирок, бу, етимхоналар эшигини каттароқ очиш керак дегани эмас.

— Республикамыз аҳолисининг катта қисми маҳаллий миллат вакиллари бўла туриб, етимхоналарда асосан Европа халқларига мансуб болалар тарбияланаётганлигини нима билан изоҳлаш мумкин!

— Кейинги уч йил орасида 1,5 мингга яқин етим болани халқимиз фарзанд қилиб олди. Шунинг учун керакки, республикамызда юзга яқин миллат вакиллари яшайди. Уша фарзанд бўлиб янги хонадонга қадам қўйган кўнгли ўқислар ҳам асосан маҳаллий аҳоли болалари. Умид қиламизки, бошқалар ҳам бундан ибрат олишар. Сафлар сийраклашиб боравергач, юзи, кўзи, тузилиши дарров кўзга ташланиб қолади. Орият деган гап ҳам бор. Шунингдек, фарзандидан воз кечган ҳар бир ота-онадан маълум миқдорда маблағ ундириб олинса, балки, болабозорлар эс-ҳушини йиғиб олган бўлармиди.

— Етимхонада вояга етган бола билан ота-она бағрида улғайган боланинг шаклланишида, дунёқарашда маълум тафовутлар бўлса керак!

— Албатта. Биринчидан, у ерда, аввало, болалар ёшига қараб гуруҳларга бўлинади. Улғайгунга қадар фақат ўз тенги билан муомала — муносабатга ўрганган гўдак бошқаларнинг фикри билан ҳисоблашишни истамай қолади. Иккинчидан, таълим-тарбия ишлари ҳам асосан ўша ернинг ўзида олиб борилади. Бу эса болада оила ҳақидаги тасаввурнинг пайдо бўлишига монелик қилади. Тўғрироғи, бундай муқаддас нарсалар ҳақида фикр юритишга у ўзида эҳтиёж сезмайди. Мана шу тор доирадаги умумий қонун ўнлаб, юзлаб болаларга тенг жорий қилинадики, оқибатда инкубатордан чиққан жўжаларга ўхшаб, улар бир хил фикрлайдиган бўлиб қолади, ўзликни йўқотади.

Ҳозирги вазирликда ишлаб чиқилаётган дастурга кўра етимхонадагилар ҳам келажакда бошқа болалар билан умумтаълим мактабларида билим олишади. Шундагина улар катта-кичик билан муомала муносабатни ўрганади. Узи дўстлашган болаларнинг уйига бориб, уларда турмуш, оила ҳақида тасаввур пайдо бўлади. Хуллас, ташқи дунё билан алоқага киришади. Йўқса ўртадаги жарлик жарлигича қолавериши мумкин.

— Ҳозир моддий қийинчиликдан ҳам кўра маънавий инқирознинг оқибати кўпроқ кўзга ташланиб қолмоқда. Никосиз туғилган болалар кўпаймоқда. Балки, аввало, шу фожиалар ҳусусида дурустроқ бош қотириш даври келгандир!

— Маънавий инқироз ҳозир ҳамма соҳада ўз ҳукмронлигини қўлга олди. Инсоният пайдо бўлгандан буйин турли инқирозларга, қийинчиликларга дуч келган, келаяпти. Тузумлар ҳам ҳар хил бўлган. Ҳар бир жамиятда она-бола ҳуқуқи бўлиши керак. Аёл ҳимоясиз қолдики, бундай жамиятнинг охири вой бўлади. Аслида бу дунёнинг барча қувончу ташвишлари чақалоқ кўз ёши олдида ҳеч нима. Насл-насабини асраш ҳамма бош масала бўлиб келган. Насл асралса, аввало, юрт эгалари бақувват бўлади, Ватан ҳимояга зор бўлмайди. Начора, биз ўтган давр мобайнида насл тозалиги, зуррёт ҳақида ўйламадик.

Никосиз туғилган болалар кўпайиши ҳаммага маълум. Бу катта фожиа. Бунинг бош қусури оила муқаддаслигини ҳис этмасликдан, енгил-елли, ҳавойи турмушдан келиб чиқади. Ақли, эс-ҳуши бор одам бу йўлга қадам қўймайди. Етти пуштини куйдирмайди. Болалар уйларида ҳам бу тоифадаги гўдаклар йўқ эмас. Кўряписизми, етимлар орасида ҳам минг қисмат, фожиа мавжуд.

— Ҳозир айрим қаровчисини йўқотган болаларни масжидлар ўз қарамоғига оляпти экан. Етимхоналарда шарқона тарбия жорий қилинса, аҳвол ўзгарармиди... Дейлик, етимхоналар диний муассасалар ихтиёрига берилсин. Сиз нима дейсиз!

— Шахсия тарбиялаш, ун-

га билим беришнинг йўллари кўп. Биз мустақил республикамизнинг эртасини, унинг эгаларини ўйлаб иш тузишимиз даркор. Агар қаровчисиз болаларни масжидлар ўз қарамоғига олиб тарбиялаётган экан, нега бундан муаммо ясаб, чучиш керак. Бу хайрли ишлар фақат дин эркинлиги қонунига мос ҳолда олиб борилса, дин билан бирга дунёвий илмлар ҳам ўқитилса яхши бўларди.

Болалар уйларида турли миллат болалари тарбияланмоқда. Ўз-ўзидан маълумки, уларнинг дини, табиати ҳар хил. Бу аҳволда шарқона тарбияни киритиш қийинроқ. Етимхоналар кимнинг ихтиёрида бўлиши ҳақида ўзларни камайтириш устида бош қотириш пайти келди.

— Ҳозир республикада ўнча оилавий болалар ўйи бор. Бироқ жонларда уларга кам эътибор берилляпти. Балки вилоят, туман маориф бўлиmlлари билан биргаликда бу борада ўзгаришлар қилиш мумкин!

— Республикамызда кўп болали оилалар жуда кўп. Уларнинг сони етти юз мингдан ошади. Оилавий болалар уйлари ҳам эндиликда пайдо бўлмоқда. Уларга давлат томонидан эътибор берилляпти, беъэтибор қолаётгани йўқ. Вилоят, туман халқ таълими бўлиmlлари иштирокида бу каби уйлар фаолиятга таъсир ўтказиш, ёрдам бериш турган гап. Асосий қусур: биз фармонлар, кўрсатмаларга ўрганиб қолганмиз. Кимдандир йўл-йўриқ кутамиз. Қаерда хайрли иш бошланган бўлса, энг аввало, маҳаллий раҳбарлар бош-қош бўлиши керак. Эски қолдиги юқоридан кўрсатма кутишга барҳам бериш пайти келди. Муоммалар кўп, ижодкорлик, ҳаракат бўлмаса улар муаммолигича қолаверарди.

— Билишимча, аксарият етимхоналарда ҳамон ўрнатили ҳукмрон тил бўлиб қолмоқда.

— Тил мавқеи билан ҳоҳиш мавқеи ҳам бўлиши керак. Мустақил республикамизнинг шартларини тушунган, ўз тақдирини шу замин билан боғлаган ҳар бир фуқаро давлат тилига ҳурмат билан қараш керак. Бу фақат етимхоналарда хизмат қилаётган ўрнсабонларгагина эмас, балки халқ таълимининг барча ходимларига тегишли.

— Фарзандсиз, лекин оиласи бузилиб кетганини истамаган кўплаб одамлар бола асраб олишда ғарақ беришлар, деб бизга мурожаат қилишади. Билсак, бу жуда мушкул муаммо экан. Шу ҳақда фикрингизни айтсангиз.

— Етим болаларни асраб олиш халқимиз учун янгилик эмас. Энди бу ерда ҳам турли қонун-қонидлар мавжуд. Ҳар бир боланинг шахсий ғарақига ота-онасининг ижтимоий ҳаёти ётади. Айтайлик, бириники ичкиликка муккасидан кетган, иккинчисиники тамоман енгил-елли турмуш тарзига ўрганган, яна бир хиллари турли хасталикка чалинган. Бу хилдаги оилаларда туғилган болаларни асраб олувчилар кам бўлади. Биз-

БИНО

нинг ниятимиз, ҳар бир бола ўз меҳрибонини топса. Ахир мурғак гўдакда нима гуноҳ.

Вазирлик бу масала бўйича ҳам қатор ҳуқуқий масалаларни кўриб чиқди. Фақат бу муаммолар билан жойлардаги ходимлар жиддий шуғулланса, эски тартиблар олиб ташланади.

Утган ўн йилликлар мобайнида «... Хона»лар кўпайиб кетди. Шулардан бири-етимхона. Ҳозир биз унга ўзимизча ранг бериб, «Болалар уйи» деяпмиз. Рус тилидан таржима қилинган шундоқ кўриниб турибди. Аслида таг замини битта. ЕТИМХОНА.

Минглаб тирноққа зор инсонлар бўлган ҳолда, минглаб тирноқ безорилар ҳам йўқ эмаскан. Ҳар бир бола ўз ота-онаси бағрида эркаланиб ўсгани қандай яхши.

Насл-насаби, зуррдин авайлаган эл-улусина абадий яшашмоққа қодир. Номлашни бир гап бўлар. Шунинг учун таълим керакки, халқимиз ортиқча деб билган нимаки бўлса, аста-секин барҳам топади. Мустақил республикамизнинг тутган йўли шу. Ҳозирча жараҳатларимиз жуда кўп. Унинг малҳами ҳам ўзимиз бўлишимиз лозим.

Юсуф ЗИЕД
Иброҳим БАРОТ

БОЛАЛАР УЙИНИНГ БОЛАЛАРИ

Суратчи: Р. АЛБЕКОВ

27(45) «Оила ва жамият»

УНИ

ЎРИСИЯ

Йўлингиз тушиб Тошкентдаги Чилонзор савдо марказига борган бўлсангиз бир қария бозор расталаридан берирокда ўроқ, пичоқ, болта, дасткалла... ўтмас нарса чархлаб ўтиради. Бу киши — Тиловолди бобо. Фарғонанинг Водилдан. Уч ой бўлди. Тошкентга келганига. Йўқ, аслида отахон чархчи ҳам, темирчи ҳам эмас... фақат тақдир тақозоси билан, турмуш ташвишлари боис шу иш билан банд.

Тасаввур қияласизми, сизнинг қаршингизда бутун дунё ихтирочилари ҳамда собиқ ССЖИ ихтиро ва кашфиётлар Давлат Кўмитаси тан олган отахон ўроқ қайраб турибди. Ишонмаясизми?! Хорижнинг бир қанча мамлакатлари

ва Урсия, Донецк, Санкт-Петербург, Днепрпетровск шаҳарларида у киши яратган автокара, юк кўтариш қурилмаси қўлланилмоқда. Жаҳон ихтирочилари ҳам ижобий баҳолашапти. Отахон уруш-чаллик боғдорчилик билан шуғулланган. Уша йиллари томорқада ерни бемалол юмшата оладиган ҳайдаш механизми, яъни, янгича омончилик... Қўл аррани такомилиштирган. У жудаям ихтималлаштирган. У чуда янги масичам, учта арранинг йиғмасичам, учта иборат. Катта, кичик, ўртача тишлик бу арралар битта сопга буролгич билан беркитилади. Қайси бирига эҳтиёж тўғилса, уша қолиб, бошқалари ечиб олиниши мумкин. Арралар устида ўл-

чов бирлиги — миллиметр бор. Қўл арра чизмасини 1989 йили собиқ ССЖИ ихтиро ва кашфиётлар Давлат Кўмитасига юборган, уша йилнинг ёзида Бутуниттифоқ илмий текшириш институтидан ихтирони маъқуллаб, Видан ихтирони маъқуллаб, Ви-тебск заводига намуна тайёрлаш учун юборишган. Москва ва бошқа кўп шаҳарларнинг дўконларида сотилган. Пулига келсак, бир тийин ҳам ололмаган...

«Эй, майли ўғлим, шунга хурсандман. Ҳар ҳолда менинг ихтиромдан одамлар фойдаланяпти-ку»,— дейди отахон навбатдаги пичоқни чархларкан.

Суратда: Тиловолди ТУРДИАЛИ ўғли

ТАНИДИ. БИЗ-ЧИ?

— Манави, ўзингиз ясаган кўчма чархни заводда ишлаб чиқаришса бўлмайди!

— Заводга жон деб олишади. Бироқ... Хоҳламайроқ турибман. Бунинг афзал томони — ҳар қандай жойга етаклаб борса бўлади, жудаям енгил. Электир тўки сарфланмайди. Очиғи, кўчма чархни такомиллаштириб, тегиримонга айлантириш ҳам мумкин. Чизмаси тайёр. Атлас тўқиш қурилмасига ўзгартирса ҳам бўлади... Оёқ буюмларини тозаловчи мослама ясаш ҳам қийинмас бундан.

— Ўғирлатиб қўйишдан қўрқмайсизми!

— Нима қипти, бошқасини ясаб оламан. Дарвоқе, ўтган куни бўйинбоғ таққан,

папка кўтарган дуппа-дуруст бир одам келиб роса қайфиятимни бузиб кетди.

— Ие, нега энди!

— Э... (Отахон қўл силтайди) бошимни қотириб дастгоҳнинг уёқ, буёғини текширди, ўлчаб кўрди. Сўнг (уялмай-нетмай) чизмасини сўради. Нима эмиш, диссертасия ёқлармиш...— Бор, тошингни тер. дастгоҳни сенга бермайман, керак бўлса ўзинг ўйлаб топиб яса... Бугуноқ суратга олдириб қўяман. Агар шу бўйича диссертасия-месартасия ёқламоқчи бўлсанг судга бераман, дедим. Индамай жўнаворди... Ана, бунақа ўғрилдан кўрчи керак, ўғлим.

Гурунқ давомида, Тиловолди бобо ён чўнтагидан ўз ихтироси — автокара кўтар-

ма қурилмасининг ихтиро ва кашфиётлар кўмитаси томонидан тасдиқланган чизмасини, ихтирочилик гувоҳномасини кўрсатди. Гувоҳнома (19) СИ 1283220 А1 рақами билан белгиланган эди. Ихтиро тарихи, тақдир қизиқ экан.

— Шофир бўлиб ишладим,— дейди отахон.— Кейин автокара бошқардим. Вагонларда келтирилган турли ҳажмдаги ва вазндаги юкларни туширдим ёки ортардим. Мен бошқарётган кўтарма қурилма сифатсиз эди. Иш кўнгилдагидек юришиб кетмасди. 5-6 киши доимо автокарага «ёрдамчилик» қиларди. Бунинг устига юклар тушиб кетади, синади. Мен ҳар қандай оғир юкни «эҳтиётлаб», ҳеч бир «ёрдамчиси», «қўллари»

билан кўтарадиган механизм яратдим. Хуллас, юкни қалин симга илдиришга ҳожат йўқ. Мослама турли хил қурилиш мосламалари, уй мебеллари, пахта тойлари ва шунга ўхшаш нарсаларни кўтариб туширади. Ҳозир «Донескугол» бирлашмаси, Днепрпетровск металлургия заводи, Котляков номли машина-созлик заводларида ишлатилляпти. Жумхуриятимиздаги ихтирочилик ва рационализаторлар жамияти билишмасаям керак, чамамда...

— Ҳеч бўлмаса шу сарфисига пул беришгандир! Дейлик, шонр ё ёзувчининг китоби чиқса у қалам ҳаққи олади...

— Пул тўлашмади. Фақатгина янги ихтиро билан табриклар қоғоз юборишди. Қувончим шуки, мен ихтиро қилган юк кўтариш қурилмаси ҳозир икки қисмга бўли-

ниб жаҳон бозорига чиқди. 3(51) 4В 66 F 9306 ва B66C1 68 рақамлари билан белгиланган. Иккинчи қисм тўққиз хилдаги техникага мос тушади. Қурилма чет элларга ҳам сотилляпти...

Элимизда Тиловолди бобо Турдиали ўғли сингари қанчалаб нодир истъодлар, қўли гул, соддақунгил инсонлар бор. Биз уларни ҳамisha қадрлашимиз, асрашимиз зарур. Халқ орасида бундай камтар ва ҳоқисор, машҳурлик остонасидан ҳатлашга ийманиб, шон-шўхратга даввогарликни ор билганларнинг борлиги ҳам хира тортаётган кўнгил бурчларига ёруғлик бахшида этгувчидир. Хива, Бухоро, Самарқанднинг асрий минораларини қуриб сайқаллаган шулар... Улар камтарлар ичида камтардурлар.

Кўчқор НОРҚОБИЛ

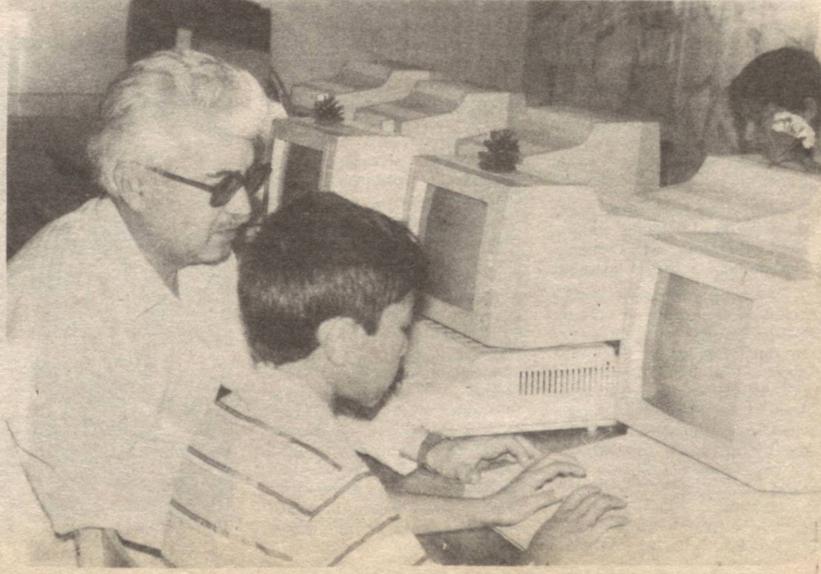
СИЗНИ КЕЛАЖАК

Бугун илғор мамлакатларда компьютер кириб бормаган соҳа қолмади, ҳисоб. Компютер туфайли инсон имкониятлари чексиз ошди. Унинг болалар зехнини ўстириш, тафаккурни кенгайтиришдаги аҳамиятини айтмасак ҳам бўлади. Шу боисдан хорижий давлатларда компютер барча хонадонларга кириб борган. Бизда эса... Ҳеч афсусланман! Агар фарзандингиз келажақда энг замонавий ҳўнар эгаси, етук инсон бўлишини истасангиз, марҳамат, Узбекистон болалар жамғармаси қошида фаолият кўрсатаётган — «Компютер маркази»га бошлаб келинг. Ушбу даргоҳ 3-синфдан 11-синфгача бўлган ўқувчиларни қабул қилади. Ўқиш муддати 2-3 йил. Машғулот қиш пайтлари ҳафтада бир, иссиқ фаслларда эса ҳафтада икки марта бўлади. Ўқиш тўғрач, ўқувчиларга гувоҳнома-лар бериллади.

Шунингдек, кичкинтой болалар ва ўсмирлар учун компютер ўйинлар макони иш бошлади. Бу ерда шундай қизиқарли ўйинлар борки, ҳатто компютер қошига ўтирган катталар ҳам унга соатлаб асир бўлиб қолишади.

МАНЗИЛИМИЗ: ТОШКЕНТ-29. НАМОЙИШЛАР ХИЕБОНИ, 1-УЙ, 14-ХОНА
ТЕЛЕФОН: 39-14-08.

ЧОРЛАЙДИ

Дераза

КУЛРАНГ ТЎРГАЙ КЎРГАН БОРМИ!

Англиянинг Дорсет вилоятига мамлакатнинг турли жойларидан 400 га яқин фуқаро йиғилиб, қўлида дурбин, сурат ва кино аппаратлари билан бутун бир кунни илҳақликда ўтказди. Бу ахли жамоа эшитган эдики, Буюк Британияда дунёда ягона кулранг тўрғай пайдо бўлган. Тўрғайсеварлар кун бўйи кутишди. Лекин сеҳрли қўшча келмади. Балки уни Сиз кўргандирсиз. [«Дейли телеграф»]

ЭРИНГИЗНИ НОВОСИБРСККА ЮБОРМАНГ

«Миг» (лаҳза) газитининг ёзишича, Новосибирскда биринчи фоҳишахона расман рўйхатга олинган. Талабгорларга турли ёш ва турли қиёфадаги хонимлар таклиф этилади. Бир соатлик машат баҳоси — минг сўм. Афсуски, «хизматчи» кўпу талабгор кам эмиш.

ТЕКИН БУЛАДИ

Чамаси, келгуси йилнинг 1 январидан

туркман биродарларимизнинг уйларидаги электр қуватини ҳисоблагичларга эҳтиёж қолмайди. Мамлакат президенти Сапармурод Ниёзов Туркманистоннинг мустақиллик куни — 27 октябрда республика аҳолисини сув, электр, газ билан текин таъминлаш тўғрисидаги Фармонга имзо чекмоқчи. («Азия»).

КЕЛИН-КУЁВГА НИМА КЕРАК!

18 июнда Буюк Британия қироличасининг хонадонида тўй бўлиб ўтди. Хелен хоним санъат асарлари сотувчиси Тим Тэйлорга турмушга чиқди. Англия матбуоти тўй бўлишидан анча бурун базмга таклиф этилган бахтли инсонлар келин-куёвга совға қилишлари мумкин бўлган буюмлар рўйхатини эълон қилди. Рўйхатнинг умумий ҳажми 26 бет. Унда тухум пиширадиган занг босмас товадан фриматбаҳо сервизлару, донаси 640 фунт стерлинглик жамодангача бор эди. Мабодо, тўйга борувчи камбағалроқ ёки

ҳасисроқ бўлса-чи? Бу ҳам ҳисобга олинган: ўша хоним ёки жаноб бор-йўғи 75 чақа (пенс) турадиган туздон олиб бориши мумкин эди, деб хабар берди «Би-Би-Си» радиоси. Ошинг ҳалол бўлса, кўчада ич дегани шу бўлса керак-да. Бизда ким нима олаётганини фақат тахмин қилиш мумкин, ҳолос.

МАШИНА СОТАЙЛИК

Дунёда энг сердаромад соҳа автотранспорт саноати экан. Иккинчи уринда нефть ишлаб чиқариш. Ҳисоб-китоб қилинг-чи, бизда буларнинг қайси бири кенг йўлга қўйилган ёки қўйилмоқчи?.. 1990 йили жаҳонда салкам 36 млн. донга автомобиль ишлаб чиқарилган. Шунинг ўн миллиондан кўпроғи Жапония, олти миллиони — АҚШ, тўрт миллионгача — ГФРда тайёрланган. Худо хоҳласа, келгуси беш йилликда бу рўйхатда Ўзбекистонимизнинг ҳам номи бўлади. Бобур Мирзо таваллад топган вилоятда шу соҳага ихтисослашган улкан корхона қурилишига киришилди.

Суратчи: А. ТУРАЕВ

Маслаҳат

БОЛАНИ ҚЎРҚИТМАНГ

Уйқу олдидан болаларни қўрқитиш, ваҳимали эртаклар айтиб бериш, қаттиқ ўйнатиб ҳаяжонлантириш ва жуда тўндириб овқатлантириш ярамайди, акс ҳолда улар тинч ухлай олмайди.

БАЛИҚДАН ЭҲТИЁТ БЎЛИНГ

— Балиқни яхидан тушириш учун совуқ сувга солиб қўйинг. Балиқ гўштидаги минерал моддалар сувга чиқиб нобуд бўлмаслиги учун сувга (1 литрга 7-10 грамм ҳисобида) ош тузи солинади.
— Балиқнинг пишган-пишмаганлигини гўштира гуғурт чўпи тикиб кўриб билса бўлади. Гуғурт чўпи осонликча тешиб ўтса, балиқ пишган ҳисобланади.
— Пиширилган балиқни ҳатто музлатгичда ҳам бир-икки кундан зиёд сақламанг.

НИЛУФАРНИНГ ФОЙДАСИ

Уруғи ва илдизи яралар учун фойдалидир. Илдизи ичилса ёки қуюқ суртма қилинса, талоқ шиллари учун фойдалидир. Уруғи ҳайз қони кетишини тўхтатади. Шароби йўтал ва зотилжамга қарши даводир.

— Қопқоғи бураб очиладиган шиша банканинг оғзини очолмасангиз, иссиқ сувга бир неча минут солиб қўйинг, шунда қопқоғи бемалол очилади.

— Шиша тикан графин бўғзида ёпишиб қолган бўлса, унга ўсимлик мойидан томизинг, оғзини оловга тутинг ёки қайноқ сувга латта хўллаб ўраб қўйинг.

— Жомадонга жойланган дори ёки атир тўкилмасин десангиз шишанинг тиканига парафин эритиб қўйинг.

— Кийим чўткаси юмбаб, бўшашиб кетган бўлса, аччиқ тош эритилган сувга 2-3 соат ботириб қўйинг, шунда қилларнинг дағаллиги тикланади.

— Саримсоқ егандан кейин бироз қашинч қайнасангиз оғзидан саримсоқ ҳиди йўқолади.

— Духовкага бир ҳовуч туз ташлаб қўйсангиз ундан қуйинди хиди чиқмайди.

— Мум сурилган ип билан қадалган тугма узоқ вақтгача узилмайди.

Иссиқ овқатдан олдин кўп миқдорда ширинлик истеъмол қилманг.

Таркибида жавҳар (кислота) моддалари кўп бўлган лимон, анор, олма, пиёз ва кўклатларни тўғрагач пичокчи дарҳол тозалаб қўйиш лозим.

Пиёзни тозалаш ёки тўғраш пайти ундан эфир мойи ажралиб чиқиб, кўзини ачштиради. Яхшиси, пиёзни оловга яқинроқ ёки шабада жойда тозалаш ва тўғраш керак.

Бошоқли дон маҳсулотлари иссиқ сувда ювилганда улардаги оқсил моддасининг маълум қисми йўқолиши мумкин.

Болгар қалампирни А, С дармондориларга бой. Унинг таркибида С дармондори миқдори лимон таркибидагига қараганда беш баровар кўп.

Узун сиркаси овқат ҳазм бўлишини яхшилайдди. Кабоб, палов ва бошқа таомларнинг мазасини оширади.

Мева ва сабзавотларни парҳездалик пайти ҳўл ҳолида ёки бугда пишириб, сўнг истеъмол қилган маъқул.

Науфал УСМОНОВ тайёрлади

Рустам МАРДОНОВ тайёрлаган

Эълонлар

33 ЭШДА

33 ёшга кирдим. Бўйим 178 см, вазним 54 кг. Елғизлик ҳар лаҳзада менга панд бериб қоляпти. Ҳаётнинг аччиқ-чучук кунларини оилам, бола-чақам билан баҳам кўрсам, одамлардек яшасам, дейман. Тошкент шаҳрида ёки туманларида яшовчи, саранжом-сарништа, болажон аёл билан турмуш қуриш ниётидаман. «Оила-52» мактубингизга мўнотазир.

26 ЭШДА

Ешим 26 да. Бўйим 174 см. Миллатим ўзбек. Маълумотим — тугалланмаган олий. Тошкент шаҳрида тураман. Бир неча шарқ тилларидан хабарим бор. Зарарли одатлардан холиман. Кўпроқ музика ва шеърятга қизиқаман. Бўй-бастимдан нолимайман. Бўйи 170 см дан баланд бўлмаган гўзал, ақлхушли, қорасоч-қоракўз, оилавий қийинчиликка бардош берадиган ўзбек ёки тожик қизини бахтли қила оламан. «Оила-53» мактуб ва суратингизни кўтади.

23 ЭШДА

Яқинда 23 ёшга кираман. Еши 30 дан ошмаган (битта фарзанди бўлса ҳам майли) меҳрибон йиғит билан ҳаётимни боғламоқчиман. Тошкент вилоятида ота-онам билан яшайман. Барча уй-рўзгор ишларини қилиш қўлимдан келади. «Оила-54»га ёзинг.

«Бобур» номли кўп тармоқли тижорат ишлаб чиқариш фирмаси сизнинг хизматингизда:

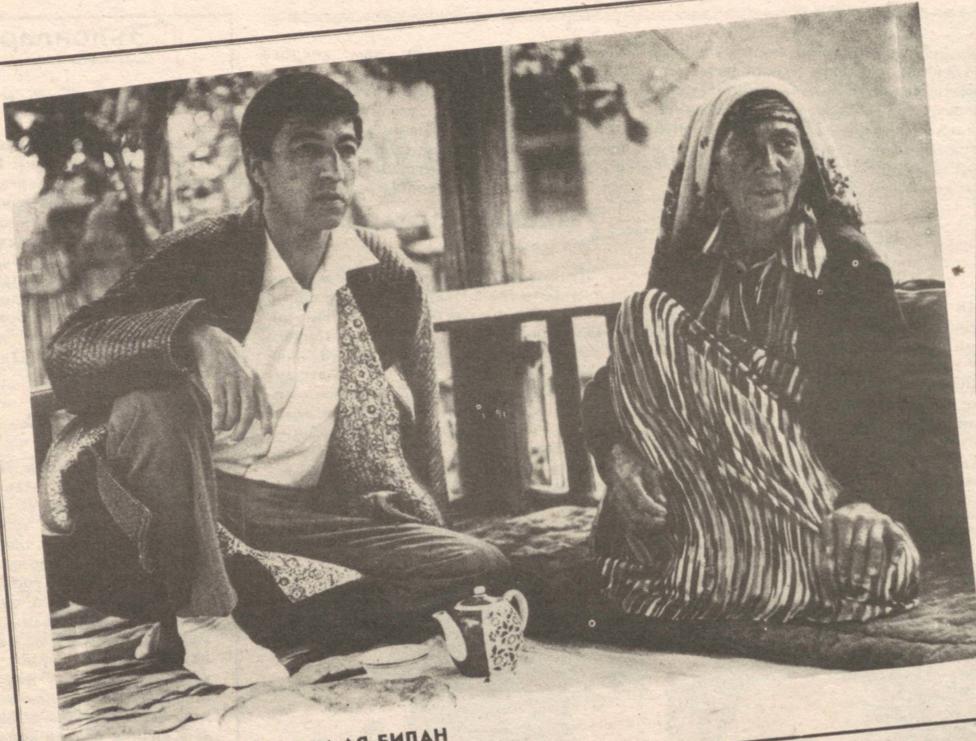
- Олди-сотди ишлари,
 - Кенг миқёсда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва сотиш,
 - Қишлоқ хўжалик ва чорвачилик моллари етиштириш ва сотиш ҳамда сизларнинг таклифларингизни ўрганиб чиқиш, икки томонни манфаатини кўзлаган ҳолда амалга оширади.
- Сизларнинг таклиф ва мулоҳазаларингизни қуйидаги манзилда кутамиз: Ҳ. Олимижон кўчаси, 17-уй. Тел: 33-55-56. Анвар АЛИМУҲАМЕДОВ.

СУЮЧИСИНИ БЕРАМАН

1992 йил 17 июн куни «Андиджон-Бухоро» йўналишини бўйича Самарқандга кетаётган эдим. Поездда сумкамин ўғирлатиб қўйдим. Сумкамда паспорт, [ичида диплом олиш учун берилган справка — курсдошим Абдумалик Отахонов номига], партия билетим, студент билетим [85047 номерли] ва меҳнат дафтарчам бор эди. Кимки, ҳужжатларимни қайтарса, суюнчисини бераман. Илтимос, менга ёрдам беринглар! Манзилим: Наманган вилояти, Уйчи тумани, «Уйчи» жамоа хўжалиги, Бобур кўчаси 15-уй. Абдуназар Ғайбуллаев.

ЭЪЛОНЛАР ТЕКИНГА ЧОП ЭТИЛМОҚДА

27)45) «Оила ва жамият»

ШОИР ОНАСИ ХОЛБИБИ АЯ БИЛАН

ДАШНОБОД
АНОРИГА

Сеҳрсиз соҳиллардан,
Меҳрсиз манзиллардан
Утиб келдим, сен мени
Унутдингми, анорим?

Бағри доим қонгинам,
Мискин, паришонгинам,
Анор бўлиб сен фақат
Мунг ютдингми, анорим?

Тун саҳарга айланур,
Сўнг заҳарга айланур.
Мен ютар оғуларни
Сен ютдингми, анорим?

Сенинг гулларинг маънос,
Балки ўйларинг маънос?
Менинг эса хазонга
Тўлмиш ҳамма канорим.

Не умр бўлди умр?
Ою йилларим кўмир.
Энди сўник дунёда
Мушкул эрур ёнорим.

Сен шундайин хомуш қол,
Мисли кўрилган туш қол.
Гуллагайдир менинг ҳам
Бир кун сабру қарорим.

Соғинчим чинор бўлмай,
Дардим беканор бўлмай,
Дилим шохинга илсам
Бир гўзал анор бўлмай.

СИРОЖИДДИН САЙИД

БОЙСУН ҚҶШИҒИ

Фарҳод АЪЗАМГА

Армонлардан юрагимда доғлар-ей,
Бу доғларим мени букун доғлар-ей,
Мен бахт эдим, мен бахт эдим, бахт эдим,
Само айтгил, қани ўшал чоғлар-ей?
Армонлардан юрагимда доғлар-ей,
Бошим олиб кетай сизга, тоғлар-ей.

Кимгаки ёр бўлдим — дилим оғриди,
Орзулар хор бўлди — дилим оғриди,
Кафтларимга қадалмоқда юлдузлар,
Дўстлар менинг қизил гулим бор эди.
Армонлардан юрагимда доғлар-ей,
Бошим олиб кетай сизга, тоғлар-ей.

Ошиқ бўлдим, қўшиқ бўлдим, ишқ бўлдим.
Ишқим бирлан осмонларга ҳеш бўлдим.
Нима бўлди бу дунёйи бечора,
Мен минг бор ёз, минг боралар қиш бўлдим.
Армонлардан юрагимда доғлар-ей,
Бошим олиб кетай сизга, тоғлар-ей.

Кўзларми ё қаро қошлар азизроқ?
Кулгуларми ё кўзёшлар азизроқ?
Бу кўнглимни буюк тоғлар тушунгай,
Менга букун тоғу тошлар азизроқ.
Армонлардан юрагимда доғлар-ей,
Бошим олиб кетай сизга, тоғлар-ей.

1984 йил

НЕ УМР
БЎЛДИ

«Намозишом бўлдию кўнглим бузилди»!
Яна бир кун умрдан ютқизилди.
Яна беҳосил ўлди ул муродим,
Яна мунг қушлари бир-бир тизилди.

Яна ошмас, хавотир сузди онам,
У бечорам менинг бунча эзилди.
Паришон йилларимни аста чулғаб.

Ўкинчимдин хазин сурат чизилди.
На ғамдир бул менинг кўксимдаги ғам,
Ки у беҳадду бепоеън чўзилди?

Менинг дил жадвалим кўйингда, эй, ишқ,
Балою ранжу миннатдан тузилди.
Ғаройиб косадир даҳр ичра тақдир,
Манга шул косада ёвгон сузилди.

УМР?..

Ғанимлар сен билан бизни ҳали йиллаб гапиргайлар.
Кетурмиз, оргимиздан соялар йўллаб гапиргайлар.

Мену сен бир-бировдин айрилиб кетмоғимиз мумкин,
Алар бир-бирларини доимо қўллаб гапиргайлар.

Сену мен рози дил айтарға гаҳ бир сўз тополмаймиз,
Аларнинг диллари айрою қўш тиллаб гапиргайлар.

Сенинг яфроғ янглиғ ҳолатингу ҳам менинг яфроғ

Кибри ҳузну хазонимни алар гуллаб гапиргайлар.

Сену мен нуқта янглиғ гар узоқлашсак, алар ортдан
Миниб бир-бирларининг бўйнига бўйлаб гапиргайлар.

Садосиз, истимосиз биз жимиб кетсак агар шундоқ,
Алар фархунда бўлгайларки, ҳой-ҳўйлаб гапиргайлар.

Ҳазин дoston бўлур бир кун бизим бул бемурувват ишқ,
Ўшал кун ҳам алар бизни кулиб-қуйлаб гапиргайлар.

БОШ КОТИБНИНГ АЁЛИ

Бош муҳаррир:
Қулман ОЧИЛ

Лиa Галининг Қоҳирадаги хонадонидa, стол устида БМТнинг таклиф қоғози ётар, Лиa хоним янги бош котибнинг — турмуш ўртоғининг, ўз вазифасига киришиши муносабати билан ўтказилаётган расмий маросимга таклиф қилинганди.

Барчаси 1956 йилнинг 11 сентябр куни денгиз соҳилида жойлашган Искандария шаҳридаги зодагонлар зиёфатидан бошланди. Бу вақтда Лиa Надлер «Миср зодагон салонларининг энг жозибали ва энг гўзал ходими» сифатида донг таратганди. Бу шон-шухрат тасодифий эмас, зотан Бутрос Париждаги нуфузли олийгоҳни битирган, Қоҳира дорилфунунининг бутун бошли сибсатшунослик кафедраси раҳбари эди. Не ажабки, ўша кеч ўйналган дастлабки рақс-икковининг ҳам дилидаги мудроқ туйғуга кутку солди. Келажак турмуш режалари дарҳол пишиб етилди, аммо турмуш қуришларига бир нарса — Бутрос Гали билан Лиa Луиз Қоҳил хоним ўртасидаги аввалги никоҳ ҳалақит қилиб турарди.

Гап шундаки, Галилар хонадони коптийлар жамоасининг кўзга кўринган намоянаси эдилар (коптийлар жамоаси насроний динининг энг қадимий шахобчаларидан бири саналган). Бу мазҳаб қонунларига кўра эр-хотинларнинг ажралиши ўта қийин иш ҳисобланади. Ўз хоҳишлари билан ажралишадигани, тоабад дўст бўлиб қолишга онт ичганларини исбот қилиш учун Бутрос ва Лиa хоним анча сарсон бўлдилар.

Чиндан ҳам Бутрос билан Лилигина эмас, Лили ва Лиa ҳам дўст бўлиб қолдилар (айтганча, Лили тез орада таниқли фаранг киноматографига турмушга чиқди). Мана, кўп йиллардан буён

Париждан келгач, Лили асосий вақтини, бизга қанчалик ғалати туюлмасин, қадрдон дугонаси Лианикида ўтказишди.

Лиa бутун борлигини турмуш ўртоғига, оиласига бағишлашга қарор қилди. Турмуш ўртоғининг юксак келажигига ишончи ҳақида сўраб қолишса, Лиa одатда тасдиқ жавобини беради, айна пайтда анча вақт эрининг саломатлиги уни кўп қайғуртиргани ҳақида кўшиб кўяди.

Қолаверса, халқаро миқёсда ном чиқарган Бутрос Гали турмушларининг дастлабки йигирма йили мобайнида сибсатшунос ва ҳуқуқшунос сифатида илм-фан ва журналистика соҳаларидан бошқа мавқени ўйлай олмасди ҳам. Мисрда Ж. А. Носир ҳукмронлик даврида Бутрос Галининг ҳисобида иккита «ҳайфсан» бор эди. Оқибатда у фаол сибсатдан четда туришга маҳкум эди.

Биринчидан, у йирик мулкдорлар оиласидан чиққан бўлиб, бу хонадон мулкининг асосий қисми Носир ҳукумати томонидан мусодара қилинган эди.

Иккинчидан — буниси, афтидан асосий сабаб эди — турмуш ўртоғи Лиa яҳудий миллатига мансуб, насроний санаотчининг қизи эди. Бошқача айтганда, араб яҳудий қизига ўйланишга бел боғлаганди. Исроил билан бўлаётган муттасил урушлар даврида бундай никоҳ ҳар қандай сибсатчининг обрўсини тўкиши мумкин эди.

Мисрда «Носир даври»нинг поёнга етиши ва 1973 йилда Исроил билан бўлган октябр урушининг ахунларини оқибатида эҳромлар мамлакатининг сибсати кескин ўзгарди. Замбараклар товуши тинди — дипломат-

лар тилга кирди. Тез орада Бутрос Гали энг кўзга кўринган шахс бўлиб қолади. 1977 йилнинг ноябр ойида Анвар Садат Қуддусга «тинчлик десанти» ташлади. Бутрос Гали унинг ёнида бўлди. Машҳур Кэмп-Дэвид битимининг тайёрланишида ҳамда Исроил билан тузилган сулҳ шартномаси ишлаб чиқишида у Миср томонидан бош мутахассис сифатида иштирок этди. Бутрос Гали Миср ташқи ишлар вазирлигида энг юқори вазифаларда ишлади (унинг энг сўнги лавозими — халқаро масалалар бўйича бош вазир ўринбосари), у ҳамisha энг нозик дипломатик вазифаларни бажариб келган. «1979 йилдан 1991 йилга қадар, — дейди Бутрос Гали «Нисф ад-Дунё» журналининг муҳбири билан сўхбатда, — мен 685 соат — учоқда бўлдим. Шунча вақт мобайнида малакали учувчилар ҳам базур 500 соат ҳавода бўладилар. Шундай қилиб, мен ер курагини уч мартаба айланиб қичдим».

Лиa камдан-кам эри билан сафарга чиқарди. Турмуш ўртоғининг қисқа муддатга уйга келишларини ҳисобга олмаганда, бу йиллар Лиa учун айрилиқ йиллари бўлиб қолди. Албатта, Лиa ўз этикодидан келиб чиқароқ, савобли юмуш топиб олганди. У бир қатор болалар уйларини оталиққа олганди, шунингдек, хотин-қизлар ташкилотлари билан ҳам мунтазам алоқада эди. Ҳикоя қилишларича, Фаластин хотин-қизлари уюшмасининг раҳбарлари ҳар гал Қоҳирага келгач, даставвал Лиa билан учрашишга ошиқардилар.

Сўнги вақтларда Лиa кўп вақтини турмуш ўртоғи билан Нуй-Йоркда ўтказаетир.

Гоҳида онасини зиёрат қилиш учун Қоҳирага келиб туради. Журналистлар муттасил «хужум» қилиб турсалар-да, камдан-кам сўхбат қуради.

Матбуот уларнинг шахсий ҳаёти билан бу қадар қизиқиши кўпларни ўйлантиради. Бунинг сабаби, чамаси, Миср мамлакатининг табиати билан боғлиқ, зеро турли туман динларнинг бақамти камол топиши мана шу эҳромлар юртига хос белгидир. Бутрос билан Лианинг никоҳлари фақат Мисрдагина юз бериши табиий эди. Уларнинг ҳаётларидаги жуда кўп воқеалар мана шу юртнинг кейинги ўн-йигирма йиллик тарихи билан чатишиб кетгандир. Қолаверса, мана шу муҳаббатсиз Бутрос Гали ҳозирги мавқиега эриша олиши ҳам қоронғу эди.

Айтгандай, кўпчилик мисрликлар уларнинг машҳур ватандоши қачон ватанига ташриф буюриши билан қизиқадилар. Фақатгина Бутрос Галининг яқинлари, дўстларигина бу муддатни аниқ айта олади: сентябр ойида. Ҳар йили 11 сентябр кунини Бутрос билан Лиa Искандарияда бўлишга ҳаракат қилади. Эҳтимол, бу гал ҳам шундай бўлар... Агар энди Оврупода аланга олган жанглар бир оз тингач, БМТнинг бош котибининг саклаб қолиш учун сўнги чораларни қўллашга мажбур бўлмаса, эҳтимол бу гал ҳам ўша кунда улар ватанда бўлишар. Дунё кутуриб кетди, уни фақатгина сабртоқат ва муҳаббат қутқариб қола олишини дунё нунот қилди.

«Комсомольская правда» газитидан

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Жуманазар БЕКНАЗАР
Дадахон ЕҚУБОВ
Муҳаббат ИБОДОВА
Юсуф ЗИЁД
Абдуҳошим ИРИСБИ
(бош муҳаррир ўринбосари)
Тўлқин ҲАЙИТ
(масъул котиб)

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ:

Бахтиер ЭГАМБЕРДИЕВ
Қувондиқ БЕРДИЕРОВ
Мейли ЙУЛДОШЕВ
Рўзимат САФОЕВ
Абсалом УСАНОВ
Баҳодир ЭШОНХОНОВ
Урол УЗБЕК

Тахририят келган хатларга ёзма жавоб қайтармайди. Шунингдек, фуқаролар билан ташкилотлар ўртасида воситачилик ҳам қилмайди.

Газетамиздан олинган маълумотлар «Оила ва жамият»дан деб кўрсатилиши шарт.

Газетамиз ҳомийлари — Тошкентдаги «СЭВИЖ» тижорат жамияти, Галлаорол туманидаги «Галлаорол», Муборак туманидаги Хитой давлат хўжалиги, Намангандаги «Тўқимачи» маданият саройи.

МАНЗИЛИМИЗ:

700029,
Тошкент — 29
Намойишлар хиебони,
1-бино.
Телефон:
39—43—95
Обуна
индекси 64654
Буюртма 42

Ўзбекистон Республикаси «ШАРҚ» нашриёт — матбавчилик концерни Тошкент шаҳри

*Қутуш завқлими?!
Кўзлари автобус йўлига тўрт бўлиб турган суратдаги ожизалардан шу тўғрида сўранг-чи, жиғибийронлари чиқиб: «Шундан ёмони йўқ», демасмикинлар?! Бугун йўлга чиқсак, янада кўпроқ кутадиغان бўлиб қолдик. Нақлиёт соҳибларига ҳам осон тутиб бўлмайди: ҳам ёқилги йўқ, ҳам эҳтиёт қисм! Ҳақиқий «Йўл азоби» бўлди ўзиям.*

Анвар ОБИДЖОН

ТАНЛОВ ҒОЛИБИ КИМ?

Телевиденида сиёсий шарҳловчиликка танлов бўлиб ўтди. Бунда турли касб эгалари қатнашиб, собиқ Иттифоқ ҳамда чет элларда рўй бераётган воқеаларни ўзларича шарҳлашга уриндилар.

ЧОРВАДОР: Урусия кўмирнинг энг қаймоқли қисмини Кузбассдан соғиб олади, шахтачилар эса ночор. Кеча улар демократия билан охир тўлмайди, деб майдонга чиқишди. Ҳа, халқ — пода, маҳсулот талаб қилишдан олдин уни емлаш керак.

БОКСЧИ: Югославияда олишувлар тобора қизимоқда, серб аскарлари Олимпия шаҳри сифатида танилган Сараевонинг кўзини очирмаляпти. Гоҳ у рақиб, гоҳ бу рақиб ноқдаун бўлиб турибди. Агар ҳалолроқ ҳакам ўртага тушмаса, тақиқланган усуллар ишлатилиши натижасида бирон тараф қўқис нокаутга учраши мумкин.

ҚАССОБ: Пичоқ суякка етиб, охири Молдавияда ҳам қон тўкилибдию биз бе-хабармиз. Савол туғилади — Дубассарни Кишенёвга қарши қайратган ким? Ким кимнинг шохини қайирмоқчи?

ДУХТИР: КПСС клиник ўлимга учрагач, компартияларга нисбатан салбий муносабат чет элларда ҳам эпидемияга айланди. Йўқ, жаноблар, ҳозир умумжаҳон кураш майдонидан антикоммунизм эмас, анти СПИД жой олмағи лозим.

АДЛИЯ ХОДИМИ: Озорбайжон жабрланувчидир, зеро бутун Оврупо Арманистонга «тажовузкор» деган сўзга кўйиб берди.

БИЧИҚЧИ: Туркистон бир ёқадан бош чиқармоғи шарт. Қачонлардир чегараларнинг чокини бузиб қайчилаганлардан эҳтиёт бўлайлик, улар бугун ҳам бировнинг дўпписини бировга кийдириб юрибди.

ҚИЗИҚЧИ: Қувайтликлар урушда эплаштириб кетилган нарсаларни жойига қўйинглр, деса, ироқликлар бошмалдоғини бармоқлари орасидан кўрсатишибди. Мўъжизани қаранг-а, араб арабини шияпти, ва-а-а...

Илтимос, азизлар, Мажидвойникида бедана тухуми бор деган иғволарга ишониб, мени безовта қилаверманглр. Хонадонимда бедана тухуми эмас, беданатут бор.

Шанба кунни ёппасига Чўлиучарникига тўйга. Ошхўрлар соат 13 дан 14 гача, тўёна берувчилар кругласўтичний қабул қилинади.

Шаҳарлик бир хонимга ёзган хатимни пўчтахона йўлида йўқотиб қўйдим. Уни топиб ўқиган одам бировга дамани чиқармаса, жуда хурсанд бўлардим.

Нормат бужурнинг мактабни битирган қизига шахсан мен совчи юбордим. Орага тумшук сўққанни арчиб қўяман, деб: Ермат силлик.

Карам эккан ўртоқлар диққатига! Хоҳласангиз, эчкимни карам пишиғигача ижарага бераман.

Б. СОҲИБ

Амриқога саёхатга борган собиқ совет академиги шаҳарни айланиб юраркан, бир америкаликнинг тиланчига 50 доллар садақа берганини кўриб йиғлаб юборди...

Ҳозиргача йиғисининг сабаби аниқлангани йўқ.

Пойтахт кўналғасидагиларнинг хабарига кўра, шарқнинг энг ривожланган мамлакатларидан иккитасига янги ҳаво

ОЛАМДА НИМА ГАП?

йўли очилди. Энди, Туркия ва Турцияга бормоқчи бўлганларнинг орзуси ушаладиган бўлди.

Кеча пойтахт таксичилари ўртасида «Энг тез урар сўччиликлар» мусобақа бўлиб ўтди. Унда ишбилармон ҳайдовчи Шамолбек ғолиб бўлди. У, умри чўпонлик билан ўтган пойтахтимиз меҳмони Мадраҳим отани ЦУМдан ГУМгача олиб келганда сўччилик 200 сўмни кўрсатиб турарди.

МИНҲОЖИДДИН

билан шўғулланиб туринг. Буларнинг юраксизидан ҳам ҳар нарса куттиш мумкин.

Хотинингизнинг сифатларини, яъниким характерини эринмасдан ўрганинг. Ушанга қараб муомала қилинг. Бордию яхши гапинг гадоси бўлса, шундай гаъриф қилингки... Фақат еттинчи осмонга чиқариб қўйгандан кейин секин шоти (нарвон)ни олиб қўйишни унутманг.

Маслаҳатчи: Абдурахмон ЖўРА

Кўчада қулоғи оғирроқ икки кампир ўзаро чақчақлашиб боришарди:

— Вой, Мехри, чолнинг юрибдими?

— Мен ҳам шунисига хурсандманда, овсин. Икки йил қисир қолиб бу йил иккита кўзиласа дегин, қўй жонивор.

— Ҳадеб полийверма, чолларнинг ўзи ҳаммаси шунақа бўлади.

Ешартириш операциясини наркозсиз қилишгаётган эди, бемор инграб юборди. Жароҳ унга тасалли берди:

— Тинчланинг, ука. Бир дақиқадан сўнг оғриқ ўтиб, ҳеч нарса кўрмагандек бўлиб кетасиз.

— Оғриқдан йиғлаётганим йўқ, — деди бемор. — Мактабга кеч қоламан, деб кўрқяпман.

— Кўёвнинг қандай одам экан? — сўради Аёл кўшнисидан.

— Биласанми, у кун бўйи ваннада балиқ тутгани-тутган.

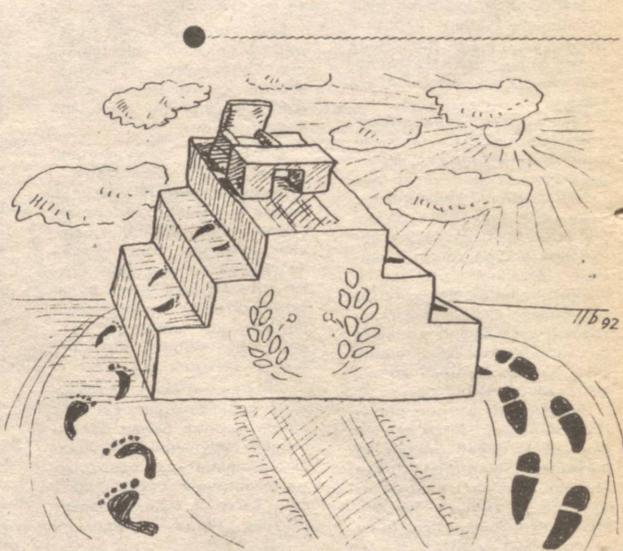
— Унда, дирҳол касалхонага ётқиз, дўхтирларга кўрсат.

— Шундай қилмоқчи эдим, лекин ўзимни жуда балиқ егим келяпти-да, кўшнижон.

Касалхонага келтирилган беморнинг кўйлагига қадалган хатда шундай дейилганди:

Хурматли дўхтирлар! Тутаётган хуруж кўричакники эмас, тутқаноқники, шунинг ҳисобга олсангизлар, илтимос. Кўричаким ўн бир марта олиб ташланган...

Равшан ТОҶИ тўйлади

Муаллиф: Б. Тожиев

Кўчада адашиб қолган болани миршаблар хонасига олиб келишди.

— Қайси кўчада яшайсан? — сўради миршаб.

— Билмайман, — жавоб қилди бола.

— Уйларингни номерини биласанми?

— Йўқ.

— Ота-онанг қаерда ишлайди?

— Билмайман.

— Онанг ҳар кун ишхонасидан нима олиб келади?

Бола бир оз ўйланиб тургач жавоб қилди.

— Қанд, ёғ, гўшт, печене, тухум...

— Тушунарли, — деди миршаб ёнидаги шеригга қараб. Барча боғчаларга бирма-бир сим қоқиб чиқинг.

Уқитувчи талабадан сўради:

— Математика билан илмий коммунизм орасида қандай фарқ бор?

— Математикада, — деди талаба. — «Берилган» ва «исбот қилиш талаб этилган». Илмий коммунизмда эса ҳамма нарса исбот қилинган, лекин ҳеч нарса берилмаган.

Ишчи бошлиғидан сўради: — Юқоридан туриб танқид нимаю, пастдан туриб танқид нима?

Бошлиқ ишчини пастга тушириб, ўзи балқондан туриб унинг устига тулурди. Туфук ишчининг бошига тушди. Шунда бошлиқ:

— Бу, юқоридан туриб танқид дейилади, — деди ва ишчига айтди: — Энди сен тулур.

Ишчи тулурган эди, туфуги ўзининг бошига қайтиб тушди.

— Ана бунинг пастдан туриб танқид дейилади, — деди бошлиқ кулимсираб.

Илҳом ЗОИРОВ

БЎЙДОҚЛАРГА

Ўйланмоқчи бўлган қизингизнинг югуриш қобилиятини синаб кўришни зинҳор унутманг, токим қочсангиз қутулиб кетадиган, қувсангиз етиб оладиган бўлинг.

Орзуларнинг баланд дорига осилмак саодат эрур, ўзингдан баланд тошфадаги оиланинг қизига уйланмак — фалокат.

Хотинингиз юраксизроқ бўлса, уни авайлаш керак. Бироқ гоҳ-гоҳ унинг кўз олдига қонга қум тўлдириб, бокс